

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Пламен Радев Иванов

Пловдивски университет “Паисий Хилендарски”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор”

в област на висше образование 1. Педагогически науки

професионално направление 1.2. Педагогика (Социална педагогика)

Автор: Деян Недялков Делчев

Тема: “Съвременни модели на социалното възпитание и работа със семейството”

1. Предмет на рецензиране

Със заповед на Ректора на СУ “Св. Климент Охридски” съм определен за член на научно жури със задача изготвяне на рецензия за осигуряване и провеждане на процедура за защита на дисертационен труд на тема “Съвременни модели на социалното възпитание и работа със семейството” за придобиване на образователната и научна степен “доктор” на СУ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност “Социална педагогика”. Автор на дисертационния труд е Деян Недялков Делчев, докторант от катедра “Социална педагогика и социално дело” към ФНПП на СУ.

Представеният от Деян Недялков Делчев комплект материали на хартиен носител е в съответствие с приетия и действащ Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски” и включва следните документи:

1. заявление;
2. диплома за завършено висше образование в оригинал, а когато висшето образование е придобито в друга държава – и официално заверен превод в 2 екземпляра;
3. диплома за научна степен, издадена от съответната научна организация (държавен орган) в оригинал и официално заверен превод (консулска заверка) в 2 екземпляра;
4. дисертационен труд в 2 екземпляра;
5. автореферат на български език в 7 екземпляра.

2. Кратки биографични данни

Деян Недялков Делчев е зачислен за редовен докторант през 2012 г в катедра “Социална педагогика и социално дело” към ФНПП на СУ. Притежава ОКС магистър по литература и социални медии и ОКС бакалавър по педагогика.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на дисертацията е с високо равнище на актуалност поради това, че първичната структурна единица на обществото е обществото. Нейната ключова функция е възпроизводството на човешкия род и възпитанието на децата. Определящата роля на семейството е обусловена от нейното важно влияние целия комплекс от физически и духовен живот на растящия и равиващ се човек в него, доколкото семейството е не само среда за обитаване, но и среда за възпитание.

4. Познаване на проблема

Авторът познава добре проблема и моделите на семейното възпитание в контекста на приетата от него концепция

5. Методика на изследването

Научно-изследователските методи и процедури са адекватни на обекта, предмета, целите и задачите на изследването.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от: увод, три глави глави и заключение с описание на извършената работа по дисертацията, кратък речник, библиография (255 източника, вкл. интернет страници, от които: 132 на кирилица, 123 на латиница). Цитираната литература е посочена по глави, без да е номерирана. Дисертацията съдържа 189 стр. Приложението е съставено от 3 страници. Съдържа въпросник за изследване на нагласите в семействата към дигиталното разслояване и урбанизацията.

Дисертационният труд е в достатъчен обем, а обхванатото поле на фактическия материал показва умението на дисертанта да вникне в състоянието на проблема и да посочи средствата за решаването му. Категориално-понятийният апарат е научно издържан, логиката на изследването е последователна и представя автора на докотрския труд като изследовател с добро равнище на експертиза. Би било необходимо разширяване на речника на термините предвид създаването на обяснителните схеми в дисертацията.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Авторът показва обобщено 3 приноса с теоретичен и приложно-практически характер. Възможно е в по-глобален план те да се открият в следните дименсии:

1. Предлага се адаптирана теоретична система от подходи за работа със семействата.
2. Представят се социални модели за работа със семействата.
3. Показана е ролята на дигитализцията и урбанизцията за положителна демографска промяна.

От гледна точка на рецензента дисертацията е с теоретични приноси, които могат да се характеризират със следното:

1. Специфична новост, актуалност, важност, значимост за областта на изследването;
2. Налице е определена цялостна концепция за социално-педагогическите модели;
3. Постигнато е добро ниво на прецизност в използвания език и средства, които са адекватни за постигане на целите на дисертацията и рецепция на текстовете;
4. Спазен е донякъде балансът между теоретично и практическо;
5. Решават се задачи и проблеми със съществено значение за семейното възпитание
6. Предложените модели са рационални и имат евристична стойност;
7. Тези модели са аргументирани и подкрепени със съвременните тенденции и предизвикателства на семейното възпитание;
8. Налице е възможност за адекватно приложение на моделите;
9. Текстовете са написани еднолично.

Според рецензента могат да се изведат следните приноси с практически характер

1. Конструиран е апробиран адекватен емпиричен диагностични инструментариум.
2. Разработени са изчерпателно модели с прагматична ориентация. Концепцията е интегрирана в теорията.
3. Показани са аспектите на изследване на семейството.
4. Проведеното емпирично изследване е представително с възможности за генериране на цялостни обобщения от читателя при внимателен прочит.
5. Основната хипотеза е доказана след направен обширен, задълбочен и целенасочен анализ.
6. Цялата изследователска енергия на автора е насочена за подобряване и предефиниране парадигмата на социалното възпитание и работата със семейството

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

В документите по защитата са представени следните 2 публикации, свързани с изследователския проблем.

В използваните ресурси са посочени и други публикации с отношение към семейното възпитание и работа със семействата.

И двете публикации на Деян Недялков Делчев са пряко свързани с темата на дисертационния труд.

9. Лично участие на автора

Целият текст на дисертацията, емпиричното изследване, резултатите и изводите са лично достойние и заслуга на автора.

10. Автореферат

Авторефератът достоверно възпроизвежда съдържанието на труда. Текстът е съставен от части, които се отнасят за общата характеристика, съдържанието, приносите и публикациите по дисертационния труд.

11. Критични забележки, въпроси и препоръки

Темата дава възможности посочи накратко дискусията по някои от обсъжданите въпроси, разликата между брачна и семейна общност. По принцип не са дадени дефиниции за семейство от други гледни точки – ценностна, социокултурна, психологическа. То е отнесено към група от хора, които се причисляват към нея вследствие на кръвно родство, привличане или съжителство. Категорията семейство не може да бъде определена с една конкретна дефиниция, защото семейството не е абстракция, а всъщност е жива единица, със статус на институция и общност, имаща своя история, структура, функции, правила, определящи взаимоотношенията между членовете, които го изграждат. Необходима е и кратка класификация на семействата, защото семейното възпитание не е универсално събитие за всяко едно семейство и има своя специфика според вида (типа) му. Би трябвало да се посочат още рекреативната, духовната, социалната (социален контрол, инкултурация и социализация), регенеративната, психотерапевтичната (удовлетворяване на потребностите от симпатия, уважение, признание, емоционална поддръжка и психологична защита) функции на семейството. Няма съвременни дефиниции за социално и семейно възпитание. Ползвани са някакви възгледи на Ив. Иванов, които не отправят към тяхната същност. Има какво да се желае по броя на публикациите.

Въпроси към докторанта.

Въпрос №1: Защо се твърди, че социалната педагогика е на границата между педагогиката и социологията (стр. 29)?

Въпрос №2: Кои са научните основания модел и подход да се намират на едно таксономично равнище (стр. 9)?

12. Лични впечатления

Нямам преки впечатления от докторанта .

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват принос в социалната педагогика* и отговарят на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”

Дисертационният труд показва, че дисертантът **притежава** основни теоретични знания и професионални умения по обяснение и изследване на социалното възпитание и работа със семейството по научната специалност “Социална педагогика” като **демонстрира** качества и умения за провеждане на изследвания с получаване на оригинални и значими приноси.

Поради гореизложеното, независимо от бележките ми давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди научната степен “доктор”* на Деян Недялков Делчев в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност “Социална педагогика”.

1. 05. 2015 г.

Рецензент:

/проф. дпн Пламен Радев Иванов/